

14.

H í r l e v é l

2010. november

Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság Közhasznú Egyesület Internetes Újságja

A felsőpetényi Kaktusz Klub hírei

2010. május 7-én Dr. Mészáros Zoltán ellátogatott iskolánkba. A mindössze 33 tanulót számláló kisiskolánkban nagy örömmel fogadtuk a tanár urat, hiszen a már fél éve működő kaktusz klub tagjai, 20 gyermek az iskolánkból, rendkívüli módon érdeklődnek e növények iránt. Mészáros Zoltán úr 17. 00 óra körül érkezett meg. A besötétített tanteremben elhelyezte diavetítőjét. Végignézte kisiskolánkat, gratulált eredményeinkhez, majd fél óra múlva elkezdte az előadást. A bemutatóra nem csak a

gyerekek voltak kíváncsiak, magukkal hozták szüleiket, nagyszüleiket, ismerőseiket is. Vendégünk főként mexikói útból, de Yukatánról is mesélt nekünk. Az előadás végén egy gyönyörű, kaktuszokról szóló dedikált könyvet kaptunk tőle ajándékba. Nagyon kedves barátunkká fogadtuk a professzor urat, bízunk benne, hogy hamarosan újra láthatjuk. Az előadást lázas készülődés előzte meg, a gyerekekkel és a tanító nénikkel sziklakertet készítettünk a professzor úr tiszteletére.

*Kovács István
kaktuszgyűjtő, Felsőpetény*

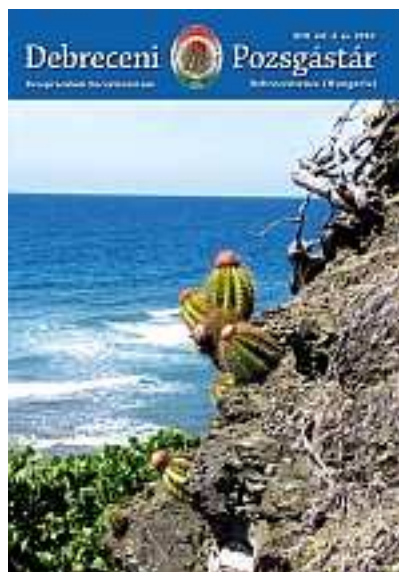
Két vélemény hírlevelünkről

Dr. Mészáros Zoltán professzor úrtól: „Köszönöm, nagyon tetszik a munkátok!”
Üdvözlettel: M. Zoltán, Budapest

„Nagyon szépen köszönöm a hírlevél megküldését! Örömmel olvasom! Nagyon színvonalas!”
Üdvözlettel: Dósa Béla, Budapest

Véleményüket, mely egyben biztatás is, Társaságunk nevében köszönjük!

Már a nyomdában!! A Debreceni Pozsgástár 2010. évi 4., decemberben megjelenő számának címlapja és hátsó borítója:

A Debreceni Pozsgástár 2010. 4. számának tartalma

1. *Nagy Sándor*: Gondolatok a növényhatározásról
2. *Mánfai Gyula*: A *Gymnocalycium tillianum* *Rausch*
3. *Lothar Diers, Wolfgang Krahn és Klaus Beckert*
Bolívia: egy új faj a *Parodia hegeri* (Cactaceae)
4. *Horváth Ferenc*
Kaktuszokkal nevelhető hideg- és szárazságtűrő orchideák. II. rész
5. *Veres Gábor*
Észak-Amerika télálló kaktuszai IX. A *Sclerocactus* nemzetség. 1. rész
6. *Tóth Orsolya*: Folyóiratismertetés: *Suculentos* 2009. évf. 45. szám.
7. *Willi Gertel, Hansjörg Jucker & Johan de Vries*
Sulcorebutia azurduyensis (Cactaceae), egy új faj a bolíviai Azurduy környékéről
8. *Tóth Norbert*: Barangolások „Kaktuszországban”. A Sierrák vándorai.
9. *Havas László*: Kaktusz- és pozsgásgyűjtők: Kajdacs János.
10. *Ficzere Miklós*: Filatélia: Pozsgás és hidegtűrő orchideák.
11. *Kiss László*: Etimológia szótár

Főszerkesztő a változtatás jogát fenntartja!

Pozsgás-munkanaptár, avagy: aktuális teendők november hónapra

E rovatunkban hónapról hónapra összegyűjtjük a jellemzően előforduló ápolási munkákat, melyek pozsgás növényeink sikeres nevelését segítik.

1. Teletető helyünket lakásokban is úgy válasszuk meg, hogy az világos legyen. Sötétebb, félhomályos helyet csak jobb lehetőség híján válasszunk. Ismertek olyan megoldások is, amikor a cserépből kivesszük földlabdásan a kaktuszt, és újság- vagy csomagolópapírba tekerve tárolják! Ez csak kényszer szülte megoldás! Egyébként mindenki arra a teletetési módra fog esküdni, amit kipróbált és nála bevált. A teletetés idejére többféle hőmérsékletet is javasolnak. Egy biztos. A $+5\text{C}^\circ$ és $+12\text{C}^\circ$ közötti tartomány minden fajnak megfelel.

2. Vannak kaktuszok, amelyek már a tél folyamán megmutatják bimbóikat, és a teletető hőmérsékletétől függően virágoznak is. Ilyen például a *Mammillaria gracilis*, *Notocactus haselbergii*, *Parodia crysacanthion* és nagyon sok *Echinofossulocactus*. Már januárban számíthatunk virágzásukra, ha világos helyet biztosítottunk számukra. A téli tűző napsütéstől azonban óvjuk őket.

3. A már sokszor említett karácsonyi kaktuszt (*Schlumbergera truncata*) tartsuk világos, helyen, ha lehet szobahőmérsékleten, de az alacsonyabb hőmérséklet sem jelent problémát, egészen $+5\text{C}^\circ$ -ig. Helyét ne változtassuk, mert így előzhetjük meg a növekedő bimbók lehullását. Talaja legyen enyhén, de mindig nedves, ne hagyjuk teljesen kiszáradni. Az alatta levő tálkában soha nem panghat az öntözővíz. Más levél- és vesszőkaktuszt is hasonlóan tartsunk télen, de vannak kivételek.

Egy arany szabály! Öntözés mindig a hőmérséklet függvényében: magasabb hőmérsékleten lehet gyakrabban és többet, alacsonyabb hőmérséklete ritkábban és kevesebbet.

4. A melegigényesebb fajokat teletethetjük a fűtött szobában is, pl. a szekrény tetején. Különösen alkalmas hely a panellakásokban a következők számára: néhány *Epiphyllum* faj, *Melocactusok*, *Discocactusok*, *Matucanák*, stb.

5. Amennyiben a két ablak közötti résben teletetünk, és éjszakára komolyabb fagyok várhatók, úgy az ablaküveg és a kaktuszok közé helyezünk el óvatosan valamilyen hullámpapírt, vagy ha a hely megengedi, megfelelő vastagságú hungarocell lemezt.

6. Szaporítást már ne végezzünk. Ha beteg, egészségtelennek tűnő hajtást vagy hajtásrészletet veszünk észre, akkor azt vágjuk le. Ha a levágott részen a tünet nagyon elterjedt, akkor dobjuk a szemétkébe, de ha kevésbé elterjedt, akkor a beteg részt távolítsuk el, és a megmaradó részt, ami már vélhetően

egészséges, tegyük hűvös helyre. Itt a sebzés beszárad, majd tavasszal gyökereztessük dugványozással. Ezáltal új növényünk lehet belőle. A képen szeptember végén, az erkélyen tartott és virágzó kavicsnövények (helytelenül „kavicskaktuszok”). *Felvétel: Katona József*

Bemutatkozik a Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság

A Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság, vagy teljes nevén Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság Közhasznú Egyesület székhelye Debrecen. Az a város, ahol a növények szeretete igen nagy hagyománnyal rendelkezik. A mára már messze földön híres virágkarnevál eredete a XIX-XX. század fordulójára tehető, amikor a Szent István napi felvonulások alkalmával a huszárok lovait, a szekereket és a befogott lovakat is, virágokkal bőségesen feldíszítették. Ez a hagyomány nem csak megmaradt, de egyre inkább terebélyesedett, egyre közkedveltebbé vált. Időközben természetesen gazdasági, történelmi, vagy politikai okok miatt voltak kihagyások, de ezek inkább előnyére szolgáltak az elkövetkezendő időszak rendezvényeinek sikerére. Így bontakozott ki a napjainkra szinte mindenki által ismert és látogatott debreceni Virágkarnevál. A növényeknek egy különleges csoportját, a kaktuszokat és más pozsgásnövényeket is hamarosan felkarolták a város növénykedvelő polgárai. Az ország jelenlegi területén elsőként a debreceni Botanikus Kertben hoztak létre olyan kaktusz és pozsgásgyűjteményt, amelyik ma is egyedülállóan gazdag, s talán egész Közép-Európában nincs méltó párja. Egyre többeket érdekeltek a kaktuszok, és hamar felismerték, hogy csak összefogással lehetséges a növények, és a velük foglalkozó szakirodalom beszerzése. Az 1960-as, '70-es években egyesületek alapítására lehetőség nem adódott, de szakkör alakítására igen, a Botanikus Kert és a város vezetőinek összefogásával. A város biztosította a szakköri összejövetel helyét, a Botanikus Kert a szakmai vezetést, irányítást. A szakkör már szerény kivitelű sokszorosított újságot is kiadott tagjai részére, ami abban az időszakban nagy dolognak számított. Az 1980-as években az akkori Kossuth Lajos Tudományegyetemen „Egyetemi Kaktuszkör” nevű szervezet alakult. Később a rendszerváltás éve gazdasági leépülést, évekig tartó gazdasági átrendeződést hozott, amely nem kedvezett anyagilag a kaktuszgyűjtőknek sem. Sokan kerültek ekkor anyagilag előnytelen helyzetbe, váltak munkanélkülivé. Az átmeneti kényszerű és látszólagos érdektelenség éveit követően az Egyetemi Kaktuszkör tagjai és sokan mások 1995-ben létrehozták a Debreceni Kaktuszgyűjtők Egyesületét, amely később közhasznú egyesületté alakult. Fontos dátum lett az egyesület életében 1998. novembere, amikor színre lépett az egyesület ismeretterjesztő folyóiratának első száma Debreceni Pozsgás-Tár néven, akkor még így, kötőjelesen írva. Jellemzője az igényes kivitel szép, színes borítóval, nívós tartalommal és színes képekkel. Az egyesületi élet aktivitását mutatja a havi egyszeri összejövetel, amikor a tagság változatos előadásokon ismerkedhetett a kaktuszokkal és pozsgásnövényekkel. De meghallgathatták azok úti beszámolóit, élményeit, akik személyesen járhattak e csodálatos növények élőhelyein Afrikában, Amerikában. Minden összejövetelünk, előadásunk nyitott, arra bárki bejöhet és meghallgathatja, sem belépődíj, sem egyéb kötelezettség nincs. Az összejövetel kezdetben a volt Kölcsey Ferenc Művelődési Házban, majd a Botanikus Kertben, később a Nagyerdei Kultúrparkban kerültek megrendezésre. Helyünket keresve sajnálatosan beiktatódott egy kis bolyongás is, hogy ebből a bolyongásból végleges és megbecsült otthonra leljünk a debreceni Csapókerti Közösségi Ház falai között. Az egyesület neve mindig alakult az igényekhez és a változások által kikényszerített valósághoz. Mivel a tagok túlnyomó része már nem debreceni volt és az egyesület országos hatáskörrel működött, ezért a név Magyar Pozsgásgyűjtők Közhasznú Egyesületre változott. A közgyűlés 2010. aug. 21-én újabb névváltozás mellett döntött. A névváltozást indokolta, hogy Egyesületünkben nem csak pozsgásgyűjtők ténykednek, de olyanok is, akik e növényeket és élőhelyeiket kutatják, tanulmányozzák, foglalkoznak természetes környezetük védelmével, szívügyük az idetartozó ismeretanyag terjesztése, minél szélesebb körű megismertetése, gyűjtik a rájuk vonatkozó szakirodalmat, e növényeket ábrázoló bélyegeket, képeslapokat, hivatásszerűen vagy kiegészítő tevékenységként végzik termesztésüket, foglalkoznak kereskedelmükkel, és mindazok, akik a

termesztésből származó kaktuszokat és egyéb pozsgásnövényeket gyűjtik. Így lett az új név

Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság Közhasznú Egyesület,

vagy rövidebben:

Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság.

Fontos esemény, hogy 2009 végén újjára indítottuk internetes hírlevelünket, amely a visszajelzések alapján igen sikeresnek bizonyult. Ma már több mint 700 címre küldjük el havonta, és ez a szám egyre növekszik. Ez megerősítette szándékunkat, hogy a kaktuszok gondozási tanácsait hónapról-hónapra az eddigieknél rendszeresebben közreadjuk, kiegészítve más pozsgás növények ápolási teendőivel. Legutóbb pl. a sivatagi rózsza gondozásáról olvashattak. Hírlevelünkben tájékozódhatnak a Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság belső életéről, az előadások témájáról és idejéről, valamint egyéb programokról, mint botanikus kertek látogatása, kiállításokról és egyebekről. Fontos információkat kaphatnak újságunk, a Debreceni Pozsgástár megjelenéséről, annak tartalmáról. Hírleveleinkben szívesen helyt adunk növényekkel kapcsolatos hirdetéseknek is. Kutatáshoz kedvet érzőknek, egyetemi, főiskolai hallgatók diplomamunkáikhoz kutatási témát ajánlunk, amelyet igen bőséges szakirodalommal és egyebekkel segítünk. Több éves múltra tekinthet vissza „Iskolaprogramunk”. A program lényege, hogy általános és középiskolákban, sokszor kezdeményezésükre, kiállításokat, előadásokat tartanak tagjaink, megismertetve a diákokat a kaktuszokkal és pozsgásnövényekkel. A program azonban túltekint az egyszerű megismertetésen, mivel segítségével környezetünk védelmére, a természet szeretetére is ösztönzi a hallgatót. Az utóbbi években már a Virágkarnevál egyik rangos kísérő rendezvényévé vált az augusztus 20-i ünnepsorozathoz kapcsolódó, az egyesület szervezésében és rendezésében megtartott debreceni kaktusz és egyéb pozsgásnövények kiállítása és vására. Ez a rendezvény magas színvonalát az ország más részeiből ideseregülő gyűjtőknek is köszönheti. Minden évben több ezer látogató gyönyörködhet a kiállított növények sokaságán. Külön ki kell térni és meg kell említeni azt a legfontosabb összetartó erőt, amely az egyesület alapvető fóruma, ismeretterjesztő eszköze, a Debreceni Pozsgástár című negyedévente megjelenő folyóirat, amely 1998. novemberétől folyamatosan kiadásra kerül, ma már 60 teljesen színes oldalon. Az újság úgynevezett társadalmi munkában készül, nincs egyetlen fizetett alkalmazott sem, akik létrehozásában ténykednének. Igen változatos a belső tartalom azok írásaiból, akik a növények szeretetén túl feladatuknak érzik az olvasók tájékoztatását, ismereteik átadását. A Debreceni Pozsgástár újságcsereével eljut a világ 15 országába, ahol már nemegyszer méltatták az elismerés hangján. E megbecsülés abban is észrevehető, hogy az utóbbi években több külföldi szerző érdekes cikke olvasható magyar nyelven. Az egyetlen sikert és elismerést az jelentheti mindazoknak, akik a háttérben dolgoznak önként és ingyen az újság jelenén és jövőjén, ha minél többen megvásárolják és olvassák. Ez adhat nekik erőt és ösztönzést, ez a tudat serkentheti munkájukat, hogy szabadidejük nagy részét van kiknek és miért feláldozni ezáltal, mintegy csereként, egyre jobb és színvonalasabb újságot kaphatnak kézbe a Debreceni Pozsgástár Olvasói.

Amennyiben érdeklődnek a kaktuszok és egyéb pozsgás növények iránt, valamint szeretnének bővebben megismerkedni a Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság életével, tevékenységével, úgy várjuk jelzésüket a következő címeken: Szászi Róbert, *e-mail*: nogo@freemail.hu vagy Tóth Norbert, *e-mail*: cactusdraco@gmail.com. Ha megadják, növénykedvelő ismerőseik e-mail címét, úgy részükre is megküldjük pdf-ben a havonta megjelenő hírlevelünket, melyben rendszeresen olvashatnak gondozási, ápolási tanácsokat, és sok egyéb, érdeklődésükre számotartó információt.

(fm)

Programajánló

2010. november 27.

A Cactaceae család evolúciója

Előadó: Papp László, a Debreceni Egyetem Botanikus Kert igazgatója

Az előadás helye: Csapókerti Közösségi Ház, Debrecen, Süveg u.3. (a Kassai úti Esso kútnál lévő Jánosi utca végén, a templomnál). **Kezdési időpont a jelzett napokon: délután, 16 óra!**

Az előadások ingyenesek, mindenkit szeretettel várunk!

Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság Közhasznú Egyesület

Magtára

Kéri, és várja, hogy Tisztelt Olvasóink magadományaikkal a korábbi évekhez hasonlóan szíveskedjenek elősegíteni a 2011. évi magakciónk sikerét. Az adományozott magvak eladási listáját elkövetkezendő hírleveleinkben közzétesszük, amelyből bárki tetszése szerint rendelhet. Az értékesítéséből származó bevételt teljes egészében a Debreceni Pozsgástár előállítási költségeinek fedezetére fordítjuk. A magvakat a következő címre küldjék:

Németh Jánosné, 2700 Cegléd, Mérleg u. 9. Tel.: (30) 435-6344.

E-mail: nyuszoka5@freemail.hu

Adományait előre is köszönjük, és külön köszönetünk, ha a magvakat megtisztított, felhasználásra kész állapotban küldik meg a fenti címre.

*Fizessen elő a Debreceni Pozsgástárra! Az éves előfizetés csak 4.000,-ft!
Keresse az alábbi címet: Tóth Norbert, tel.: 70-366-0492; e-mail: cactusdraco@gmail.com.*

Könyvkínálatunkból ajánljuk:

	tagnak	nem tagnak
Dr. Pásztor Lajos: Kövirózsák 177 old., 24 színes képtábla és számos rajz, méret: A/4	2.000	2.500
Libnár Antal: Dél-Amerika legszebb kaktuszai 206 old. a <i>Gymnocalycium</i> okról, 302 színes kép, térképekkel, méret: A/4	2.500	3.000
Deli Tamás: Virágzó kövek 59 old., sok színes képpel a kristályvirágokról	1.300	1.700
Dr. Mészáros Zoltán: Kaktuszok között 88 old., 61 színes kép, méret: A/4	1.900	2.400
Copasescu, S. V.: Cactusii Román nyelvű <i>Cactaceae</i> monografia 696 oldalon, több száz színes képpel, rajzzal, térképekkel, magyarul is könnyen értelmezhető, méret: A/4,	6.000	7.000
Horváth Ferenc: Tillandsziák 72 oldal, A/5 méret, puha kötésben, 147 színes és 6 fekete-fehér képpel, 1 színes térképpel és 1, a taxonokat összefoglaló hőigény táblázattal. <i>Tillandsia</i> kedvelőknek nélkülözhetetlen!	2.000	

Megjegyzés: az árak Ft/kötet egységre értendők.

További felvilágosítás, megrendelés, fizetés: Szászi Róbert Tel.: 52/715-828, 20/549-0956 vagy 30/425-6067. E-mail: nogo@freemail.hu

Címlapképünk: *Chamaecereus hybr. x Lobivia*; Fényképezte: Ruff József

Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság Közhasznú Egyesület internetes újságja
Kiadja: Magyar Kaktusz és Pozsgás Társaság Közhasznú Egyesület, Debrecen
4078 Debrecen, Haláp tanya 93. E-mail: kozpont@pozsgasgyujtok.hu